

РЕЗОЛЮЦІЯ
Міжнародної наукової конференції
«Морські екосистеми: дослідження та інновації»
27-29 жовтня 2021 року, м. Одеса

За підтримки Комісії з захисту Чорного моря від забруднення (Black Sea Commission) та Національної академії наук України 27-29 жовтня 2021 року в м. Одеса відбулася Міжнародна наукова конференція «Морські екосистеми: дослідження та інновації». Даний захід був присвячений 25 ювілейному святкуванню Міжнародного дня Чорного моря, який відзначається 31 жовтня.

Організатором даної конференції виступив Інститут морської біології НАН України. За задумом організаторів даний захід планується проводити регулярно у якості платформи для обговорення та обміну досвідом щодо вирішення актуальних екологічних проблем функціонування морських екосистем в умовах антропогенного навантаження та кліматичних змін, презентації провідних міжнародних проєктів, поширення національних та європейських підходів до оцінки морських екосистем з метою досягнення доброго екологічного стану та впровадження інноваційних технологій до менеджменту морських акваторій.

В роботі конференції прийняли участь науковці з Бельгії, Болгарії, Грузії, Ізраїлю, Канади, Литви, Молдови, Росії, Румунії, Туреччини, Хорватії, Чехії та України. За результатами конференції видана збірка, яка включає 90 тез доповідей. Ознайомитися з матеріалами конференції можна за посиланням <http://imb.odessa.ua/?id=204020>.

З вітальною промовою на відкритті конференції виступили представники Комісії з захисту Чорного моря від забруднення, Національної Академії Наук України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства освіти та науки України, Міністерства закордонних справ України, Одеської міської ради.

Змістовною та цікавою стала сесія присвячена презентації масштабних чорноморських проєктів, таких як EMBLAS, DOORS, ANEMONE, PONTOS, JASON, а також міжнародних ініціатив Black Sea HUB та «Green shipping». Учасники конференції ознайомилися з міжнародними ініціативами в Чорному морі та жваво обговорили проблеми реалізації наукових та практичних проєктів, що виконуються в кооперації з іншими країнами регіону.

Основною частиною конференції стали наукові доповіді, які були заслухані на 7 секціях: Морські екосистеми: оцінка, тренди, прогноз; Біологічне різноманіття. Інвазійні процеси; Морські ресурси. Біотехнології. Стратегія блакитного розвитку; Морське забруднення: джерела та рішення; Морські природоохоронні акваторії. Екологічний менеджмент; Моніторинг. Стандарти європейських директив; Інформаційні технології. Загалом було заслухано 57 доповідей, в рамках яких були презентовані досягнення провідних українських та іноземних вчених за різними напрямками морських досліджень.

Під час роботи конференції обговорювалися перспективи морських досліджень в Чорноморському регіоні та пропонувалися важливі кроки щодо вирішення нагальних методичних, освітніх, законодавчих, інституційних, фінансових проблем їхнього проведення. По завершенню конференції була прийнята резолюція, яка включає наступні пропозиції:

1. Оцінюючи високий організаційний та науковий рівень проведеної конференції та важливість обговорення нагальних проблем збереження морських екосистем звернутися з проханням до Інституту морської біології НАН України започаткувати проведення даної конференції на постійній основі з періодичністю один раз на 3 роки.

2. Зважаючи на важливість консолідуючої та координуючої ролі Комісії з захисту Чорного моря від забруднення, звернути увагу на необхідність подальшої їхньої роботи в узагальненні та поширенні інформації щодо стану екосистеми Чорного моря.

3. Звертаючи увагу на важливість досягнення доброго екологічного стану морських акваторій, вважати за доцільне звернутися до національних експертів всіх 6 країн Чорноморського регіону щодо підготовки проєкту, який був би націлений на пошук універсальних та спільних інструментів покращення стану екосистем з використанням сучасних технологій та підходів.

4. Зважаючи на важливість об'єднання наукового потенціалу міжнародних експертів щодо пошуку дієвих механізмів збереження та відновлення морських європейських екосистем, звернути увагу всіх зацікавлених сторін на необхідність розвитку різноманітних форм наукового співробітництва, наукових обмінів, стажувань, сумісних проєктів.

5. Розглядаючи важливість збереження морських природоохоронних територій в Чорноморському регіоні зазначити, що сучасна їхня мережа має різні цільові призначення, категорії та рівень охорони. Впровадження різних підходів щодо охорони, збереження та відновлення перешкоджає розбудові єдиної, цілісної системи, яка поєднує ключові акваторії і підтримує стійкі процеси функціонування прибережних та шельфових екосистем. Враховуючи це, постає необхідність звернутися до чорноморських країн щодо гармонізації підходів до збереження морських природоохоронних акваторій та їхнього розвитку з метою розбудови стійкого природного каркасу, що буде підтримувати природний потенціал Чорноморської екосистеми, як частину Європейської мережі ЕСМАН (European Coastal Marine Area Networks).

6. Констатуючи зростаючі загрози для морських екосистем, які пов'язані зі змінами клімату та антропогенними навантаженнями, важливо вчасно оцінити масштаби загроз для Чорноморського регіону. Саме тому важливо розвивати та уніфікувати сучасні геоінформаційні, дистанційні і космічні технології, які сприятимуть можливості якісно оцінювати стан морських акваторій та здійснювати просторовий аналіз продукційних показників, рівнів евтрофування, поширення забруднень тощо. Для розбудови ефективної системи контролю стану морських акваторій постає необхідність звернутися до наукових установ чорноморського регіону щодо створення національної мережі експертів з калібрування даних дистанційного зондування та уніфікації методів оцінки.

7. З огляду на зростаючий рівень впливу загроз екологічній безпеці Чорноморського регіону, пов'язаних передусім зі змінами клімату та антропогенним навантаженням, вважати за доцільне для досягнення стійкого доброго екологічного стану Чорного моря застосування комплексної оцінки стану екологічної системи Чорноморського басейну, яка включатиме в тому числі оцінку стану її середовищних субсистем (аеральної, аквальної та геологічної) та їхнього впливу на життєдіяльність та добробут прибережних громад. Запропонувати включити у національні стандарти Морської

Природоохоронної Стратегії України літологічні, фізичні та хімічні характеристики донних відкладів та гірських порід дна, а також порових розчинів та газів, що в них містяться.

8. Враховуючи зобов'язання України з впровадження стандартів Водної рамкової директиви ЄС та Морської стратегії ЄС просити Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України організувати роботу національних експертів різних відомств з подальшого визначення індикаторів та порогових значень доброго екологічного статусу морських національних екосистем, для удосконалення стандартів Морської Природоохоронної Стратегії України.

9. Зазначаючи нестачу молодих фахівців в сфері морських досліджень, звернути увагу закладів вищої освіти та наукових установ чорноморських країн, що мають ліцензовані програми підготовки здобувачів ступеню доктора філософії, на необхідність залучення аспірантів до наукових тем, які стосуються вивчення стану морських екосистем.

10. Звертаючи увагу на важливість розвитку місцевих природоохоронних програм, звернути увагу наукових установ на активізацію співпраці вчених з органами державної та місцевої влади щодо розробки та реалізації ініціатив спрямованих на збереження приморських екосистем від надмірного антропогенного впливу. Важливо зазначити важливість фахового консультування та якісного наукового обґрунтування природоохоронних, меліоративних, гідротехнічних та біотехнічних робіт, які базуються на нових підходах щодо управління морськими екосистемами.

11. Визначаючи роль приморських територій в соціально-економічному розвитку, важливо зазначити на необхідності залучення інвестицій, що забезпечать стале використання природних ресурсів та територій Чорноморського регіону. Враховуючи слабкий розвиток даних підходів в сучасних наукових розробках, звернути увагу наукових установ на важливості активної взаємодії з бізнес-структурами та впровадження пілотних проєктів основаних на принципах Блакитної економіки.

12. Відзначаючи високий рівень хімічного і біологічного забруднення морських акваторій, погіршення статус-класу окремих водойм, деградацію водних біологічних ресурсів, постає необхідність впровадження інтегративного екологічного менеджменту, який базується на басейновій оцінці і оцінці екосистемних послуг. З метою розробки пілотних проєктів, націлених на екологічний менеджмент ключових лиманів Азово-Чорноморського регіону, просити Обласні державні адміністрації приморських регіонів щодо пошуку фінансування для їхньої реалізації.

Голова оргкомітету директор
ДУ «Інститут морської біології
НАН України», д.б.н.

Мінічева Г.Г.

Секретар оргкомітету, к.б.н.

Снігір'ова А.О.